

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی - سوالات

شماره تلفن: ۸۸۹۴-۸۸۹۵-۸۸۹۶-۵۴۴۸

سال پنجم - شماره ۱۲۵۶

صفحه ۴۳۸۲

شنبه ۲۱ خردادماه ۱۳۲۸

وزیر: سید محمد باقری

دوره دوازدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۷۰۰

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

صورت مشروح مذاکرات صد و هفتادمین

جلسه دوره یازدهم از صفحه ۱ تا ۶

۲ - آگهی های رسمی » ۷

مذاکرات مجلس

بقیه جلسه ۱۵۷

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه دهم اردیبهشت ماه ۱۳۲۸

فهرست مطالب:

۱ - بقیه مذاکره و تصمیم مجلس دائر برای اعتماد بکابینه آقای ساعد

۲ - انتخاب نظار بانک

۳ - تصویب ۱۵ فقره مرخصی نمایندگان

۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت بعنوان بعد از تنفس تشکیل گردید.

۱ - مذاکره تصمیم مجلس دائر برای

اعتماد بکابینه آقای ساعد

رئیس - چون عده برای گرفتن رأی کافی

نیست آقایان موافقت کنند که نظاربانک انتخاب شوند

وزیر دارائی - اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید

وزیر دارائی - من در باره استیضاحی که

آقایان دکتر بقائی و حائری زاده فرموده بودند

نیخواستم اظهاراتی بکنم ولی چون در دو جلسه ای

که در مجلس حضور نداشتم در باره نفت و بانک

شاهنشاهی اظهاراتی کردند و گفته شده بود که

اقدامات غیر طبیعی و خیانتکارانه ای صورت میگیرد

ناچار شدم اطلاعاتیکه مقتضی باشد بعرض مجلس

شورایملی برسانم و البته خیلی هم مختصر خواهد بود

زیرا وقت مملکت را نباید بحرف و مباحثات بین

الائتین گذراند و بقول معروف خیرالکلام ماقولودل

در قسمت حکومت نظامی و مجلس مؤسسان ارتباطی

بکار من ندارد ولی در مورد نفت و بانک که اشاره

کردند که معلوم نیست دولت یا وزارت دارائی چه

عملیات خائنه ای نسبت بنفت یا بانک شاهی نموده

صرفنظر از اینکه جا نداشت آقای دکتر بقائی چنین اظهاری را بفرمایند و ایشان که دکتر فلسفه هستند میدانند جدل و سفسطه و مغالطه هر يك مرحله خاصی دارد نباید باینگونه بیانات بپردازند. اینک راجع بدوموضوع مزبور مطالبی بعرض آقایان میرسانم در ۶۰ سال پیش آقایان اطلاع دارند که امتیازی بیانک شاهنشاهی داده شد که شامل دو موضوع مهم بود یکی نشر اسکناس و دیگر معافیت از مالیات بر درآمد در سال ۱۳۱۰ که مقدمات افتتاح و تأسیس بانکملی ایران از طرف دولت فراهم گردید و شالوده اش ریخته شد چون شایسته نبود که يك بانک خارجی ناشر اسکناس ایران باشد از اینرو این قسمت انتشار اسکناس از او گرفته شد و اینماده لغو گردید، مدت امتیازنامه نیز در بهمن ۱۳۲۷ خاتمه یافت و از آن تاریخ تا امروز چون هیچ قانونی در مملکت نیست که جلوگیری از عمل صرافی خارجی بکند و هر کس میتواند در ایران يك بانک صرافی داشته باشد مگر اینکه قانون خاصی برای اینکار بگذرد و برای اینکار هم قانونی از طرف دولت باسم قانون بانکداری تهیه شده است و لایحه آنهم تقدیم خواهد شد

ضمناً از نقطه نظر جلب سرمایه خارجی در این کشور مصلحت مملکت اینست که بانکهای خارجی در ایران باشد که با سرمایه خودش کار بکند یعنی از خارج ارز باین مملکت بیاورند نه اینکه با سرمایه ایران کار کند. نظریکه دولت برای اینکار گرفت يك حکم کلی بود که نسبت بیانک شاهنشاهی تنها نیست بلکه نسبت بکلیه بانکها که بخواهند در ایران کار کنند و یا بعدها در اینجا بانک ایجاد کنند هست. عرض کردم مادام که هنوز قانونی نگذشته است باید مقرراتی باشد که بتوان بر طبق آن منافع ایران را حفظ نمود ممکن است اگر قانونی بگذرد اجازه ندهد که اصلاً بانکی باشد ولی مادام که قانون خاصی از مجلس نگذشته است مقرراتی دولت وضع کرد که با مقایسه با مقررات تمام دنیا نمیشود گفت که این مقررات سهلتر است بلکه بسیار شدیدتر است مقررات ما چه بود؟ گفتیم اولاً بانکهاییکه بخواهند در ایران کار کنند حتماً باید سرمایه خارجی سرمایه ارزی که بشود از آن استفاده کرد، یعنی فرض بفرمائید که لیرا ایتالیائی یا نمیدانم فرانک فرانسه یا فرانک سویس باشد، دلار باشد، لیره باشد و باید در ایران این سرمایه شانرا بیانک ملی بفروشند بنرخ رسمی ریال تحصیل کنند و با این ریال میتوانند کار بکنند و برای اینکه رقابت با بانکملی نکنند گفتیم از پولهاییکه اشخاص در آنجا و دیهه میگذارند یا بحساب سیرده ثابت یا بحساب و دیهه میلفی در بانکملی بدون فرع بگذارند. قراری که گذاشتیم گفتیم که هر بانکی که بخواهد در ایران سرمایه بیاورد باید علاوه بر اینکه سرمایه اش اینجا باشد پنجاه و پنج درصد از حساب و دایع و حساب سیرده خود را بدون فرع در بانکملی بگذارد برای اطلاع آقایان کتابش هم موجود است ممکن است آقای دکتر بقائی هم مطالعه بفرمایند و تصور نفرمائید که این کتاب را

عین مذاکرات مشروح یکصد و هفتادمین جلسه از یازدهمین دوره قانونگذاری

اداره تندنویسی و تحریر صورت مجلس

بنده خودم ایجاد کرده ام اسش هم ساترال بانکی است این را مطالعه بفرمائید مقررات بانکی را در تمام دنیا نوشته است در اینجا میگوید در انگلستان هیچ قیدی برای بانک خارجی نیست هر بانک خارجی میتواند در انگلستان بدون هیچ قید و شرطی کار کند اما در کشور عراق دهالی ۱۵ درصد از سپردهها و ودایع را بدون فرغ در اختیار بانک ملی میگذارند در افریقای جنوبی سه درصد در مرکزیک ۵ درصد در هندوستان و پاکستان دو درصد در آرژانتین ۸ درصد در برزیل و پاراگوئه ۴ درصد امریکا ۱۷ درصد آزادی است که مطابقت مقرراتی است که در تمام دنیا مقررات بانکهاست و ممکن است آقای دکتر بقائی ساترال بانکی را مطالعه کنند کتابی است که چاپ شده و از روی این کتاب که تمام مقررات دنیا را جمع کرده وقتی که دولت ایران گفته است ۵۰ درصد از حسابان را ۰ چه حساب جاری، چه حساب دیگر باید بدون فرغ در بانک ملی بگذارند. این مقررات بسیار سختی است که این بانکها را که در اینجا بوده است فعلاً دو بانک خارجی بیشتر نیست یکی بانک روس و ایران که مقررات مزبور با اولیای آنها اختار گردیده و دولت اختار کرده که اگر آن مقررات را اجرا نکنند در سر را ببینند (صحیح است) یکی هم بانک شاهی است که شعب خود را در چند نقطه ایران منجمله اراک و بوشهر تعطیل کرده و اینجهت شعبه بازار تایکده دیگر بسته میشود و اگر این مقررات را قبول نکند دولت بانک مزبور را خواهد بست. (صحیح است) آقایان، یک مقرراتی را که دولت وضع میکند هیچ احتیاج ندارد که مخفی نگهدارد برای اینکه تصویب نامه چاپ میشود، منتشر میشود، و ما هم هیچ نظری نداریم که عمل خیانت آمیزی بکنیم (صحیح است) که برای اینکار حکومت نظامی برقرار بکنیم این مقرراتی است که تصویب شده و در روزنامه ها منتشر شده و مطابق آن عمل میشود بانک شاهی هم یک میلیون لیره آورد در ایران در بانک ملی فروخت از قرار هر لیره سیزده تومان و مطابق شرایطی که در آنجا قید شده باید عمل کند و هر روزی هم که عمل نکند درش بسته میشود این قسمت مربوط به بانک شاهی است. اما در قسمت نفت آقایان اطلاع دارند که از روزیکه قضیه نفت شیوع پیدا کرد و استیضاح راجع نفت شد چون خود من مأمور اینکار بودم عرض کردم اگر وزیر هم نباشم بگفرد ایرانی هستم افتخار میکنم که عملی نسبت بقضیه نفت کردم و خواهام کرد که همیشه خودم و اعتماد بروس سفید خواهند بود آقای دکتر بقائی عایدات یک ملت گرسنه ای را من نمیدهم بیک عده بیرند بخورند برای اینکه ۴ روز وزیر باشم یا نباشم اگر تصور بکنید که برای مقام وزارت اشخاصی پیدا شوند که خیانت کنند باید قضاوتان عالانه باشد و یکفردی هم گذشته اشخاص را در نظر بگیرد ولی نسبت خیانت یک عملی که هنوز انجام نشده است نهدید (صحیح است) (یک نفر از نمایندگان - چشم ملت ایران بشماست) برای یک نفر نماینده ای که پشت میزش از صبح تا نصف شب جان میکند و روزها در وزارت دارائی ناهار نمیخورد و با نان و چای زندگی کرده است خوب نیست این حرفها را بزنند (صحیح است) اگر چه آقای دکتر این مملکت همیشه همینطور بوده است و اگر نبود بزرگان ما

نمیگفتند « هرگز مباد کس را مخدوم بی عنایت ولی در هر صورت مذاکرات یک مرحله نهایی رسیده و من امیدوار هستم که در یک آتیه بسیار نزدیکی نتیجه مذاکرات را برض مجلس شورای ملی برسانم و یقین دارم که در عمل خودم چیزی که مشوق من بود خدمت بمملکت و وجدان من بود عملی هم نکردم و نخواهم کرد که خودم با اعقابم در نظر مردم و سیاه باشم (صحیح است) ولی چیزی که هست بعضی از آقایان یک صحبتهایی از آزادی میکنند این آزادی که آقایان خیال میکنند این آزادی بنظر من همان آزادی است که عظمت حکومت هخامنشی و صفویه را از بین برد یعنی هرج و مرج و من خیال نمیکنم که جوانهای مملکت اجازه بدهند دیگر دوره شاه سلطان حسین در این مملکت تجدید شود ما باید افتخار کنیم که یک نظم و انضباطی باشد برای اینکه دنیا را بنظم و انضباط میروند و من تصور میکنم باهدایتی که اعلیحضرت همایونی میفرمایند و توجهی که مجلس شورای ملی دارد دولت هم میتواند وظیفه خودش را آنطور که باید انجام دهد (احسن است)

رئیس - آقای نخست وزیر بفرمائید **نخست وزیر -** آقایان نمایندگان محترم: آقایان وزیران مشول در جواب استیضاح موضوعاتی را که مربوط بوزارت خودشان بود بیان فرمودند و قضاوت آن موقوف بنظر آقایان نمایندگان محترم است از طرف خود چیزی ندارم بآن بیانات اضافه نمایم جز اینکه دولت با پیش آمد های فوق العاده مصادف شده بود که خطر حیاتی برای کشور داشت (صحیح است) و البته لازم میآید که اقدامات دولت در آن موقع خطرناک پیش از پیش دقیق و سریع باشد و با اعلان حکومت نظامی و تقویض اختیارات و کسی ایشانرا تهدید نمیکند و نکرده است و کسی آن آقای وزیر جنک از هرج و مرج جلوگیری بشود (صحیح است) توقیف اشخاص و جرایم در حکومت نظامی از وظایف فرمانداری نظامی است که مکلف است عملیات و اجرائیات و نظریات خود را با قانون حکومت نظامی تطبیق نماید. آقای مکی در استیضاح خود از تیمسار وزیر جنک و آقای حائری زاده در استیضاح کتبی و شفاهی خود از دولت مطالب مشابهی را ذکر فرمودند که مربوط با آقای سید ابوالقاسم کاشانی است. فقط میتوانم در تکمیل بیانات تیمسار وزیر جنک عرض نمایم که آقای کاشانی آزاد هستند و کسی مزاحم حالشان نیست و دولت همه نوع مساعدتهائی بایشان میکند ولی آقای کاشانی در تهران وضعیتشان طوری بود که در آن موقع باریک و حساس بعضی عناصر نامطلوب از وجودشان سوء استفاده میکردند. (صحیح است) توقیف جرایم و محاکمه مدیران جرایم را فرماندار نظامی با مواد قانون حکومت نظامی تطبیق نموده که بشورسیدگی در آن بعهده تیمسار وزیر جنک و اگذار گردیده است. راجع بموضوع نفت و بانک شاهنشاهی که آقای حائری زاده بمسئول شرح دادند آقای وزیر دارائی توضیحات لازمه را که مقتضی بود داده اند و آقایان نمایندگان محترم اطلاع حاصل فرمودند. آقایان در ۱۵ بهمن واقعه ای رخ داد که ممکن بود پیش از حد تصور عواقب وخیمی داشته باشد (صحیح است) فرماندار نظامی مجبور بود در عمل و عوامل این پیش آمد دقت های لازمه بنماید و

اینطور تشخیص داده بود که این واقعه شوم مولود یک محیط تبلیغاتی بود که بعضی جرایم و مدیران آنها در ایجاد این محیط سهم بزرگی داشته اند و من امیدوار هستم که در یک آتیه بسیار نزدیکی نتیجه مذاکرات را برض مجلس شورای ملی برسانم و یقین دارم که در عمل خودم چیزی که مشوق من بود خدمت بمملکت و وجدان من بود عملی هم نکردم و نخواهم کرد که خودم با اعقابم در نظر مردم و سیاه باشم (صحیح است) ولی چیزی که هست بعضی از آقایان یک صحبتهایی از آزادی میکنند این آزادی که آقایان خیال میکنند این آزادی بنظر من همان آزادی است که عظمت حکومت هخامنشی و صفویه را از بین برد یعنی هرج و مرج و من خیال نمیکنم که جوانهای مملکت اجازه بدهند دیگر دوره شاه سلطان حسین در این مملکت تجدید شود ما باید افتخار کنیم که یک نظم و انضباطی باشد برای اینکه دنیا را بنظم و انضباط میروند و من تصور میکنم باهدایتی که اعلیحضرت همایونی میفرمایند و توجهی که مجلس شورای ملی دارد دولت هم میتواند وظیفه خودش را آنطور که باید انجام دهد (احسن است)

۱ - بعضی تصبیحات بیرویه دولت
۲ - مداخلات غیر قانونی مقامات نظامی در امور کشوری
۳ - سوء جریانات دادگستری

میتوانم عرض کنم چنانکه از ده جلسه بیانات مفصل ایشان استنباط میشود مورد نظر ایشان عدم تأمین جانی، توقیف جرایم، مجلس مؤسسان و جریان محاکمه نظامی (صحیح است) و سلب آزادی در کشور بوده است. البته اگر ایشان در اطراف هر یک از مسائل فوق علیحدت بحث میفرمودند جوابهای جداگانه ممکن بود تهیه شود و باوصف این تصور میکنم بیاناتیکه آقایان وزراء فرمودند برای ایشان و آقایان نمایندگان محترم قانع کننده باشد، برای استرضای خاطر آقای دکتر بقائی میتوانم عرض کنم که ایشان از هر حیث تأمین جانی دارند (صحیح است) و کسی ایشانرا تهدید نمیکند و نکرده است و کسی جرئت نخواهد کرد بایشان که نماینده محترم مجلس هستند بی احترامی نماید (صحیح است) (دکتر بقائی - سرهنگ برخوردار راهم خواهش میکنم بفرمائید) و تحسین ایشان موردی نداشته است توقیف جرایم که طبق قانون و مقررات بعمل آمده است فرماندار نظامی در این عمل از حدود اختیارات خود خارج نشده است راجع بمجلس مؤسسان جریان این امر برای هیچیک از نمایندگان محترم پوشیده نیست، مذاکره و مشاوره با رجال صدر مشروطیت و نمایندگان مجلس و نمایان ملی و موافقت نظرهای حاصله فیما بین مجلس و دولت در موضوع مجلس مؤسسان را پیش آورد (صحیح است) که دولت گزارش آنرا بایشگاه مجلس شورای ملی عرض و از طرف نمایندگان محترم حسن استقبال گردید (دکتر بقائی - در خارج از مجلس) و متعاقباً بوجه انتخابات آن بتصویب مجلس رسید (صحیح است) انتخابات که بعهده انجمنهای نظار بوده است و اگر هیئت رئیسه انجمنهای نظار فرضاً آنطوریکه باید و شاید دقت در انجام وظایف خود نموده باشند (دکتر بقائی - استغفر الله) ایرادی بدولت نیست، اما آزادی، از سوم شهریور ۱۳۲۰ با اشغال ایران ماجراجویان آزادی کامل را برای هر نوع عملیات و ایجاد نا امنی و هرج و مرج در کشور داشتند ولی حالا نوبت ایرانیان وطن پرست است (صحیح است) که در دستری و پاکدامنی و خدمت بجامه و ترویج حس نوع پرستی و میهن پرستی آزادی کامل را داشته باشند (صحیح است) فقط

از آزادی توطئه بر علیه مقدمات ملی و از آزادی در ترویج مقاصد بیگانگان جلوگیری شده و بس (صحیح است - احسن است) آقایان در توطئه ای که در ۱۵ بهمن بر علیه ایران تهیه شده بود که حال چند نفر گرفتار شده اند و چند نفر در تحت تعقیب هستند و گویا عده تمام آنها بیاضه نفر نرسد که بیش از نصف این هاهم آزاد شده اند آنها تیکه محاکمه شده و میشوند کدام آزادی از آنها سلب شده است؟ با کمال آزادی با کمک بهترین و کلاهی مدافع آتشین ترین نطفهای خود را در دفاع از خود ادا میکنند (صحیح است) آقایان، خوب خاطر دارم در سرزمینی که در چند سال قبل بعلت یک قتل و یک سوء قصد سیاسی هزاران نفر از رجال درجه اول آن سرزمین سربگور بردند و در کشور دیگر بعلت یک توطئه بر علیه رژیم دولت و قتل یک کفرتستان بیش از سی نفر بعد از محاکمه نظامی بدار آویخته شدند ولی در بهترین و حساسترین موقع که بر علیه هستی مملکت توطئه چیده شده بود ما چه کردیم؟ متهمین را مطابق قوانین موضوعه بدادگاه

سپردیم و همه نوع وسایل آزادی مدافع را در اختیارشان گذاشتیم (صحیح است) آنچه آقای دکتر بقائی به معایت و نواقص کارها اشاره فرمودند خیلی از ایشان متشکر و ولی باید ایشان بدانند که نواقص و معایب کارها پیش از آنست که ایشان تصور میکنند (صحیح است) (دکتر بقائی - برای رفقش چه میکنید؟) ولی بنده وارث این اوضاع هستم چندین لواحق مفیده تقدیم مجلس نموده که تصویب آن در بهبود وضعیت ملک و ملت خیلی مؤثر واقع میشد (صحیح است) ولی متأسفانه فرصت برای طرح و تصویب آن داده نمیشود باشنیدن در جلسه فرمایشات ایشان و با فرصت ندادن بدولتی که بر سر کار آمده است و با وجود استیضاحهای بی دریبی میکوشیم با بردباری و خونسردی دردها را علاج نماییم (صحیح است) نا گفته نماند که در ایجاد اوضاع ناگوار کنونی عوامل زیادی چه خارجی و چه داخلی مؤثر بوده است بعضی مطالب آقای دکتر بقائی معطوف بارتش و سران سپاه بود آنچه مربوط بهمکار محترم بنده تیمسار سیهبوزیر جنک است شخصیت و خدمات ایشان مشهور خاص و عام است (صحیح است) راجع بتیمسار سیهبوزیر آراء رئیس ستاد ارتش که یکی از افسران رشید و باشهامت و شایسته ارتش ایران است (صحیح است - احسن است) و خدمات و فعالیت خستگی ناپذیر ایشان در تحت او امر اعلیحضرت همایون شاهنشاهی در واقعه آذربایجان یکی از بهترین صفحات درخشان تاریخ زندگانی ایشان است (صحیح است) ارتش ایران که در قلب پرازمجبت هر فرد ایرانی جای مخصوصی دارد (صحیح است) مایه افتخار ایرانیان است (صحیح است) در روزهای تاریخ که تمام ادارات معتدل و داشت از هم یاشیده میشد ارتش ایران با نظم و ترتیب تمامیت و مصونیت ایران را تأمین نموده است (صحیح است) و بشکرانه این فداکاریهای ارزشی باید سر تنظیم و تکرم بدر پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی فرود آوریم (صحیح است - احسن است) آقای دکتر بقائی بافتخارات سیاسی خود اشاره فرمودند ولی ایشان مطمئن باشند با نطق و بیانی که دارند و طرز گفتاری که پیش گرفته اند بمقاماتی میرسند آنوقت بزحماتی که در حال و گذشته دولتها برای اصلاح امور

متحمل میشوند بی خواهند برد، آقای دکتر بقائی باستی توجه داشته باشند که بعد از دو جنگ عالمگیر همین دولتها و سران قوم ایران را بدون اینکه یک قطعه از خاک مقدس میهن هزیر را از دست داده باشند بنسل جوان میسپارند (صحیح است) آیاروا و شایسته بود که شما با همان الفاظ و همان لحن و همان شمت یکی از عمال توده که بعد از ۴ سال هنوز هم از خاطر محو نشده است از پشت این برزیون فریاد بزنید آقای ساعدحضر کنید این اوضاع برای شما گران تمام خواهد شد. ولی واقعاً اگر ما وضعیت را اصلاح ننماییم و ایران را از هرج و مرج سیاسی و اقتصادی نجات ندهیم ناگزیریم که بگوئیم که برای ما گران ولی برای جوانان امثال آقای دکتر بقائی خیلی گرانتر تمام خواهد شد (صحیح است - احسن است) ما که آنوقت از صحنه سیاست و بلکه از صحنه حیات برکنار شده ایم ولی امیدوارم وطن پرستی و شهامت و فعالیت جوانان پاک سرشت ایرانی همیشه ضامن ترقی و عظمت و بقای سعادت ایران عزیز خواهد بود (انشاء الله) آقایان نمایندگان محترم عرایض خود را تمام و قضاوت آنچه را که گفته شد و نا گفته ماند بنظر مجلس شورای ملی و اگذار مینمایم (صحیح است - احسن است) کف زدن بعضی از نمایندگان

نمایندگان - رای، رای
رئیس - تأمل کنید آقایان، اینجا یک عده از آقایان بعنوان ماده ۱۰۹ اجازه خواسته اند. (نمایندگان - رای، رای) آقای ارباب گویو نماینده زرتشتیان هم یک توضیحاتی میخواستند بدهند (همه) نمایندگان - رای رای) (زنک رئیس) ولی یک پیشنهادی آقای دکتر شفق کرده اند که این ماده ۱۰۹ که آقایان میخواهند استفاده کنند بحد موکول شود (صحیح است) آقایان اگر موافق هستند (دکتر بقائی - بنده اختار نظامنامه دارم) طبق ماده ۱۰۹ میخواهید اختار کنید.

دکتر بقائی - غیر از آنهم اختار دارم.
رئیس - بفرمائید.
دکتر بقائی - عرض کنم که طبق ماده ۴۴ استیضاح بنده ناتمام مانده بود ولی برای اینکه وقت مجلس گرفته نشود از عرض دو قسمت از استیضاح خود صرف نظر کردم برای اینکه بر طبق ماده ۱۰۹ این توهین هائی که شده و چیزهائی که بمن نسبت داده شده است رفع بکنم و این پیشنهاد آقای دکتر شفق هم بر خلاف صریح نظامنامه است برای اینکه در نظامنامه در ماده ۱۰۹ مینویسد بدون رعایت نوبت اجازه داده میشود آنوقت چطور پیشنهاد میکنند که بماند برای بعد، این خلاف است

رئیس - کسانیکه اجازه خواسته اند تمام اجازه هایشان محفوظ است بعد از ازی اعتماد اجازه داده میشود.

دکتر بقائی - نوشته است بدون رعایت نوبت رعایت نوبت، بدون رعایت نوبت یعنی چه جناب آقای رئیس؟

رئیس - بدون رعایت نوبت یعنی باید اجازه بدهند که صحبت کنند و این اجازه هم داده میشود.

دکتر بقائی - این بدون رعایت نوبت است آنوقت پیشنهاد کرده اند که بماند برای بعد.

رئیس - این مربوط با استیضاح نیست، بعد بشما اجازه داده میشود پیشنهاد را قرائت کنید (پیشنهاد آقای دکتر شفق شرح زیر قرائت شد) مقام ریاست مجلس شورای ملی، پیشنهاد میکنم استفاده آقایان محترم از ماده ۱۰۹ بماند برای بعد از تعیین تکلیف دولت و خاتمه استیضاح.

دکتر بقائی - با این پیشنهاد مخالفم.
رئیس - همینطور سابقه دارد که وقتی اختار طبق ماده صد و نهمی بوده برای بعد محفوظ مانده است.

دکتر بقائی - بنده مخالفم.
رئیس - اصلاً من رای نمیگیرم باین پیشنهاد میخواستم مجلس مسبق باشد آقای ساعد تقاضای رای اعتماد میکنند؟

نخست وزیر - بلی، تقاضای رای اعتماد میکنم.

دکتر بقائی - آقا در ماده ۱۰۹ نوشته شده بدون رعایت نوبت این اجازه باید داده بشود. بدون رعایت نوبت یا باید اجازه بفرمائید یا این نظامنامه را ملغی کنید چطور بماند برای بعد؟

رئیس - حالا توضیح میدهم این در موقعی اجازه داده میشود که عده ای برای نطق اجازه خواسته باشند و در اینموقع بدون رعایت نوبت بکسی که اظهار کرده است اجازه بدهند ولی حالا نوبتی نیست که رعایت بشود یا نشود.

دکتر بقائی - پس این آئین نامه را ملغی کنید.

رئیس - مانعی نمیکنیم. این آئین نامه را من اجرا میکنم. در جلسه آینده اول جلسه اختار کنید.

دکتر بقائی - من در این مجلس میمانم و اقتضای در میآورم که خودتان حظ کنید.

رئیس - اقتضای خودتان را در می آورید. تا آخر دوره که نمیشود حرف زد، رای گرفته میشود نسبت بدولت آقای ساعد عده ۹۶ نفر است هر کس از آقایان که بیرون میروند متوجه باشد که برای قرائت آراء جلسه از اکثریت نیفتد.

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه برقرار زیر از طرف مقام ریاست اعلام شد)

رئیس - از ۹۶ نفر حضار ۹۰ نفر با آقای ساعد و دولت ایشان اظهار اعتماد کردند.

یمین اسفندیاری - مبارک است انشاء الله در خدمات خود موفق باشند.

اسامی موافقین آقایان: صفوی - ملک مدنی - احمد فرامرزی - ملکی - سزاوار - فاضلی - نواب - کشاورز صدر - عزیز زنگنه - صاحب جم - لاهوتی - دولتشاهی - ابوالقاسم بهیانی - دکتر اعتبار - نراقی - نیک بی - امیر حسین ظفر بختاری - آشتیانی زاده - هراتی - منصف - دکتر عبده - صادقی - کهید - تولیت - دکتر مصباح زاده - بوداغبان - لبقوانی - اسدی - حاج ذبی - امیر نصرت اسکندری - گنجی - رفیع - آصف - حسین وکیل - سالار بهزادی - خوئیلر - ظفری - خسرو هدایت - غضنفری - ارباب گویو - افشار - عباسی - شهاب خسروانی - کامل ماگوتی - عرب شبانی - ارباب - قبادیان - یالیزی - معین زاردم - دکتر آشتیانی - بهیانی - هاشم وکیل - با تاقلیح - دادورد - دکتر مجتهدی - نبوی - شریعت زاده

بهادری - مکر - دهقان - سلطان العلماء - دکتر فلسفی - کفائی - برزین - بین - اسفندیاری - ضیاء ابراهیمی - اسلامی - نونوق - اردلان - دکتر شفق - عباس - مسعودی - علی و کیلی - صفا امامی - اخوان - ناصرالدین ناصری - مشایخی - گرگانی - ابوالحسن رضوی - دکتر ملکی - دکتر طباطبائی - ابوالقاسم امینی - صدرزاده - صاحب‌دیوانی - امامی اهری - قوامی - گنابادی - محمدعلی مسعودی - ملکپور - نورالدین امامی - قهرمان .

مخالفین آقایان: دکتر بقائی - رحیمیان - آزاد - حائری زاده - مکی .

رئیس - با اجازه آقایان چون اکثریت است میخواهم نظار بانک راهم انتخاب کنیم (صحیح است) **مکی** - مرخصی آقای مهندس رضوی راهم مطرح بفرمائید .

رئیس - آقای نخست‌وزیر بیانی داشتید ؟
نخست وزیر - از لطف و مرحمت آقایان نمایندگان محترم که نسبت به بنده و دولتی که در سرکار است فرمودند وهمه آنها زحمتکش و وطنپرست هستند و میخواهند باین ملت و باین دولت خدمت بکنند صمیمانه متشکر و امیدوارم فرصت داده بشود که ما بتوانیم بنویات اعلیحضرت همایونی را انجام بدهیم و در خدمت بیجامه و ملت خود مفتخر باشیم (انشاءالله - احسن)

۴- انتخاب نظار بانک

رئیس - پنج نفر بحکم قرعه برای نظارت در استخراج آراء نظار بانک انتخاب میشود (مکی - مرخصی آقای مهندس رضوی) مرخصی ها هم بعداً مطرح خواهد شد .

(اقتراع بعمل آمده آقایان زیر بقدر قرعه برای نظارت در استخراج آراء نظار بانک انتخاب شدند) آقایان: جواد گنجه‌ای - جعفر کفائی - عزت‌الله بیات (جمعی از نمایندگان - تشریف ندادند) بالیزی مهدی ارباب - معین زاده باقری .

گنجه‌ای - بندرامم معاف بفرمائید .
رئیس - یک نفر دیگر انتخاب میشود (آقای برزین بحکم قرعه انتخاب شدند)

صدرزاده (منشی) بالاخره پنج نفر اینطور است - آقایان: معین زاده باقری - بالیزی - کفائی - ارباب - برزین .

رئیس - عده فعلاً ۹۶ نفر است و رای گرفته میشود آقایان بیرون تشریف نبرند چون گزارشهای هست که محتاج برای است . (پس از گرفتن رای برای انتخاب نظار بانک مجلس از اکثریت اقتاد)
یک نفر از نمایندگان - جلسه را برای روز سه شنبه تعیین کنید .

۴- تصویب فقره مرخصی نمایندگان

رئیس - حالاً یک ربع بظهر است یک ساعت ونیم قبل از ظهر جلسه شده است (در این موقع اکثریت حاصل شد) کارهایی که باید جزو دستور گذاشته شود اولاً چند گزارش مرخصی است بدمم راجع بآئین نامه داخلی مجلس است (صحیح است) آقایان پیشنهاد کرده‌اند (مهندس عدایت - قانوق کار - طرحی است با قید دوفوریت حضورتان تقدیم شده) آنهم در دستور است (اکثریت نیست) حالاً گفتم اسمی آقایان را که میروند بیاورند بخواهند هر چند مطابق آئین نامه نیست ولی گفتم بیاورند بخواهند

(صحیح است) (اکثریت حاصل شد) آقای فولادوند بواسطه کسالت قیبت داشتند اجازه هم خواسته بودند حالا که آمده‌اند استمنا میکنند که ایشان هم از معتمدین بدولت آقای ساعد هستند ولی دیر رسیده‌اند (احسن) چند گزارش مرخصی است که قرائت میشود (گزارش مرخصی آقای مهندس رضوی بشرح زیر قرائت شد)

آقای مهندس سید احمد رضوی قصد مسافرت اروپا را دارند و تا آخر دوره پانزدهم ممکن است بطول انجامد هیئت محترم رئیسه مجلس شورایی پیشنهاد نموده اند که از هفتم فروردین ماه ۱۳۲۸ تا آخر دوره پانزدهم بایشان مرخصی داده شود . کمیسیون عرایض و مرخصی باین نظر موافقت نموده اینک گزارش آن عرض میرسد .

رئیس - چنانچه آقایان اطلاع دارند ایشان آنجا هستند و البته خرج هم دارند دو نفر اولادشان هم همراه ایشان هستند (صحیح است) میخواستیم از دولت آقای ساعد تقاضا کنیم که این ماهیانه ایشان را بارز پیردازند (بین اسفندیاری - باید برای مجلس باشد) خواستم اول تذکر داده شود که آقایان که رای میدهند مسبوق باشند ، آقایانیکه بامرخصی آقای مهندس احمد رضوی که حقوقشان هم بارز داده شود موافقت قیام کنند (اغلب بر خاستند) تصویب شد - مرخصی دیگر قرائت میشود .

(مرخصی آقای امیر تیمور بشرح زیر قرائت شد)
آقای امیر تیمور از تاریخ ۲۹ تیر ۱۳۲۷ پنجمه و بیست روز غایب بوده اند و اکنون درخواست تصویب آن را نموده اند و ضمناً تمام مقرری این مدت را برای مصارف مسلولین بجمعیت حمایت مسلولین و مبارزه باسل اختصاص داده اند که توسط جمعیت مزبور بمصرف برسد ، کمیسیون عرایض و مرخصی از نقطه نظر اینکه این مقرری بمصرف خیریه میرسد و جمعیت مسلولین از آن استفاده مینمایند لهذا کمیسیون عرایض و مرخصی نیت خیر ایشان را تقدیر و بامرخصی ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن عرض میرسد .

رئیس - آقایانیکه بامرخصی آقای امیر تیمور موافقت قیام کنند؟ (اکثر برخاستند) تصویب شد .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای عباس مسعودی تقاضای یکماه مرخصی از تاریخ حرکت برای معالجه در سویس نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی با تقاضای ایشان موافقت و گزارش آن را تقدیم مجلس شورایی مینماید .

رئیس - آقایانیکه بامرخصی آقای مسعودی موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای صادقی قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

آقای صادقی تقاضای یکماه مرخصی نموده‌اند کمیسیون عرایض و مرخصی با تقاضای ایشان موافقت و گزارش آن عرض میرسد .
رئیس - آقایانیکه بامرخصی آقای صادقی موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای موسوی قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای موسوی تقاضای بیست و شش روز مرخصی متناوب از تاریخ استاده نموده‌اند . کمیسیون عرایض و مرخصی با تقاضای ایشان موافقت نموده و گزارش آنرا عرض میرساند .

رئیس - آقایانیکه بامرخصی آقای موسوی موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای سزاوار قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای سزاوار تقاضای دو ماه مرخصی از تاریخ استاده نموده‌اند . کمیسیون عرایض و مرخصی با تقاضای ایشان موافقت اینک گزارش آن تقدیم میگردد .

رئیس - آقایانیکه بامرخصی آقای سزاوار موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای دکتر عبده قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای دکتر عبده از اول دوره پانزدهم بیکتوب دو ماه و بیست و یکروز از تاریخ ۲۷ شهریور ۱۳۲۶ از مرخصی استفاده نموده‌اند مجدداً مدت سه ماه و چهار روز غیبت خود را از تاریخ ۲۵ تیر ۲۷ تا ۲۸ شهریور ۳۲۷ که بسازمان ملل متحد رفته بودند تقاضای مرخصی کرده‌اند در کمیسیون عرایض و مرخصی با اکثریت سه رای در مقابل یک رای مخالف تصویب گردیده اینک گزارش تقدیم مجلس شورایی میگردد .

رئیس - آقای ملک مدنی .
ملک مدنی - آقای دکتر عبده در مسافرتی که رفته اند اگر چنانچه آنجا هم حقوق گرفته اند و استفاده کرده‌اند دیگر نباید از اینجا حقوق بگیرند و استفاده کنند برای اینکه یک وکیل دوجا نباید حقوق بگیرد و اگر چنانچه از این مسافرت استفاده حقوقی نکرده‌اند باید استفاده کنند .

دکتر عبده - اجازه بفرمائید .
رئیس - بفرمائید .

دکتر عبده - خلی متشکرم که آقای ملک مدنی این توضیح را دادند و به بنده فرصت دادند که در این باب توضیح بدهم بطوریکه آقایان مسبوق هستند و دولت هم مستحضراست هزینه سفر ما مورین نمایندگان ایران در سازمان ملل متحد با سازمان است در آنجا ما مورین و وزارت خارجه حقوق میگیرند باضافه مخارج هتل وغیره ولی بنده که عضو دولت نبودم و نماینده بودم حقوق نگرفتم . (صحیح است)

رئیس - آقایانیکه بامرخصی آقای دکتر عبده موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای ونوق قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای ونوق با ارائه گواهی چهار نفر پزشك تقاضای ۳ ماه مرخصی برای معالجه در اروپا نموده‌اند کمیسیون عرایض و مرخصی با تقاضای سه ماه مرخصی ایشان موافقت و گزارش آنرا عرض میرساند .

رئیس - آقایانیکه بامرخصی آقای ونوق موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
آقای دولت‌شاهی قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای دولت‌شاهی درخواست پانزده روز مرخصی

از تاریخ استاده نموده‌اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

صفوی - اجازه بفرمائید ؟
رئیس - بفرمائید .

صفوی - بنده خواستم يك تذکری بدهم بکمیسیون عرایض و مرخصی که چون آخر دوره است توجه بفرمائید مجلس ۲۱ ماه است هیچکاری انجام نداده در تصویب مرخصیها دقت بفرمائید که رعایت اکثریت بشود و مجلس از اکثریت نیفتد والا بنده بامرخصی آقای دولت‌شاهی مخالفت ندارم .
رئیس - این مرخصیها مربوط بگذشته است و مربوط بآینده نیست و تذکر شما هم صحیح است آقایانی که بامرخصی آقای دولت‌شاهی موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای کشاورز صدر قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)
آقای کشاورز صدر تقاضای دو ماه مرخصی متناوب نموده‌اند چون قبلاً چهار و پنج روز مرخصی برای ایشان تصویب شده کمیسیون عرایض و مرخصی پانزده روز دیگر موافقت و گزارش آن را عرض میرساند .

کشاورز صدر - بنده خودم مخالفم يك توضیحی دارم اجازه بفرمائید ؟
رئیس - بفرمائید .

کشاورز صدر - عرض کنم که بنده تقاضای دو ماه مرخصی کردم ولی بعد خودم بایکماه موافقت کردم و کمیسیون بایکماه موافقت نکرد در صورتیکه بدیگران چهار ماه چهار ماه مرخصی میدهند برای جای دیگر بنده اجازه نمیدهند خواستم مجلس مستحضر باشد .

رئیس - آقای مکی .

مکی - آقای کشاورز صدر خودشان در کمیسیون تشریف آوردند توضیحاتی هم دادند اینجا هم که بچهارماه ایشان اعتراض دارند بنده هم خودم جزء معترضین بآن چهار ماه بودم آقایان دیگر هم اگر تصدیق طیب آوردند پانچ ماه و شش ماه هم موافقت شده‌است کمالاتیکه برای آقای ملک‌الشمراي بهار از اول دوره تا حالا شانزده ماه است مرخصی داده ایم هر کس تصدیق طیب داشته باشد تصویب میشود .

رئیس - حالا اگر آقایان موافق هستند گزارش بکمیسیون برگردد و تجدید نظر شود .
کشاورز صدر - حالاهین را رای بگیرند میترسم بکمیسیون برود و دیگر برنگردد (خنده نمایندگان)

رئیس - رای گرفته میشود بامرخصی آقای کشاورز صدر آقایانیکه موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای مکی قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

آقای حسین مکی تقاضای یکماه مرخصی از تاریخ استاده نموده‌اند کمیسیون عرایض و مرخصی با تقاضای ایشان موافقت نموده و گزارش آن عرض میرسد .

رئیس - رای میگیریم بامرخصی آقای مکی آقایانیکه موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای سلطان العلماء قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای سلطان العلماء تقاضای یکماه مرخصی نموده‌اند چون قبلاً چهار و پنج روز از مرخصی استفاده نموده‌اند کمیسیون عرایض و مرخصی پانزده روز آن موافقت اینک گزارش آن عرض میرسد .

رئیس - آقای شریعت زاده .

شریعت زاده - بنظر بنده هنوز در مجلس اصولی نیست که برطبق آن مرخصی اعطا شود (صحیح است) از این نظر ، بنظر بنده صحیح نیست که در اعطای مرخصی تبعیض بعمل بیاید بنده معتقد هستم که درباره آقای سلطان العلماء هم مثل سایرین مرخصی مورد تقاضای ایشان تصویب بشود و گزارش کمیسیون هم ضرورت ندارد چون مرخصی ایشان ۴۵ روز بوده با تقاضای ایشان موافقت بشود و مجلس رای بدهد باینکه بایشان این مرخصی اعطا شود .
رئیس - این گزارش مطرح است اگر آقایان نظری دارند ممکن است رای ندهند و برگردد بکمیسیون .

مکی - عرض کنم طبق آئین نامه و طبق مقرراتی که مرسوم بوده است در مجلس شورایی بفرماندهای سالی یکماه مرخصی داده میشود .
رئیس - این رعایت نشده .

مکی - رعایت شده قربان اجازه بفرمائید تا توضیح عرض کنم برای همه رعایت شده منتهی اگر کسی مریض بوده مرض را معذورت حساب کرده و با ارائه تصدیق طیب بآنها مرخصی داده اند والا از دو ماه بیشتر بکسی مرخصی نمیشود داد .

رئیس - حالا باین گزارش رای گرفته میشود بعمد ممکن است کمیسیون پانزده روز بامرخصی ایشان اضافه کند البته کمیونی که انتخاب خواهد شد آقایانی که باین گزارش موافقت قیام کنند؟ (اکثر برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای رضوی قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای ابوالحسن رضوی برای مدت ۳۱ روز از تاریخ سرم بهمین‌الی سوم اسفند ماه ۲۷ تقاضای مرخصی نموده‌اند کمیسیون عرایض و مرخصی با تقاضای ایشان موافقت و گزارش آنرا عرض میرساند .

رئیس - رای میگیریم بامرخصی آقای رضوی آقایانیکه موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای سلمان اسدی قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای سلمان اسدی درخواست دو ماه مرخصی از تاریخ استاده نموده‌اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده و اینک گزارش آن عرض میرسد .

رئیس - آقایانیکه بامرخصی آقای سلمان اسدی موافقت قیام کنند؟ (اکثر برخاستند) تصویب شد .
مرخصی آقای شادلو قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

آقای اردشیر شادلو بواسطه کسالت مزاج بموجب گواهی پزشك از اول شهریور ۱۳۲۷ سه ماه غایب و معذور از حرکت بوده‌اند و اکنون درخواست

تصویب آنرا نموده‌اند کمیسیون عرایض و مرخصی عذر ایشان را موجه تشخیص و با مدت مزبور موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

رئیس - رای گرفته میشود بامرخصی آقای اردشیر شادلو آقایانیکه موافقت قیام کنند؟ (اغلب برخاستند) تصویب شد .
تمنی می‌کنم در اولین فرصت آقایان شعبه‌ها را تشکیل بدهند تا اولاً هیئت رئیسه شعب انتخاب شود بعد هم از هر شعبه یک نفر برای کمیسیون عرایض چون مدت کمیسیون عرایض هم منقضی شده پیشنهادی هم از آقای دکتر شفق رسیده است که قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)
مقام محترم ریاست مجلس شورایی ملی؛ پیشنهاد میکنم بلافاصله بعد از خاتمه استیضاح و معلوم شدن تکلیف دولت ماده واحده راجع بآئین نامه جدید مجلس برای تعیین نظر نهائی مجلس جزء دستور قرار گیرد (صحیح است)

رئیس - حالا اگر آقایان موافقت در جلسه روز سه شنبه مطرح شود .

یمین اسفندیاری - بنده راجع بشعب عرضی داشتم اجازه بفرمائید ؟
رئیس - بفرمائید .

یمین اسفندیاری - بنده در دو کمیسیون عضویت دارم کمیسیون خارجه و کمیسیون دارائی در کمیسیون دارائی که حاضر شدم تصور کردم همه

اعضاء کمیسیون را اطلاع داده اند که حضور پیدا کنند و شرکت داشته باشند برای انتخاب هیئت رئیسه ولی اینطور نبود بعد در کمیسیون خارجه هم بدون اینکه اطلاع بدهند همه حاضر بشوند هیئت رئیسه انتخاب شد بنده اعتراض نه بانتخاب هیئت رئیسه کمیسیون خارجه و نه دارائی دارم ولی در عین حال اینطور مقتضی نیست و تمنی میکنم بدوایر مربوطه مجلس جناب آقای رئیس امر بفرمائید باینکه نام افرادی که در شعب یا کمیسیونها باید حاضر بشوند اطلاع بدهند (صحیح است) آنوقت اگر کسی غیبت بکند تقصیر باخود او است ولی اگر کسی اطلاع نداشته باشد و شرکت نکند آن آراء و آن انتخاب از درجه اعتبار ساقط است .

۴- موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه

رئیس - حالاً من تحقیق میکنم که چه طور شده خبر نکرده اند البته همه اعضا باید خبر داده بشود اشخاصی هم که بمنوان ماده ۱۰۹ میخواهند صحبت کنند در روز سه شنبه مجلس ساعت هشت و نیم دستور هم اخطارهای ماده ۱۰۹ و آئین نامه (مجلس ده دقیقه بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - رضاحکمت

